

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Prim-Redactor : **EMANOIL DAN**

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : **I. S. CODREANU**

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
 6 luni 22,50
 3 luni 11,25
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI, 5
 Lângă Palatul Justiției
 = TELEFON 16/98 =

SUMAR

— Interdicțiunea judecătorească, după ce hotărârea a rămas definitivă, poate fi trimisă la judecătoria de ocol respectivă, atunci când averea de administrat nu trece de 10.000 lei, de d-l judecător C. Panaiteșcu.

JURISPRUDENȚĂ :

— Curtea de casație S.-uite : *Vasilica St. Miulescu cu I. Tanoviceanu* (Conform art. 417 pr. pen., partea condamnată când face recurs trebuie să se prezinte în persoană sau prin al său împuternicit la grefa, fie a instanței de fond, fie a Înaltei Curți de casație și să facă declarația verbală că voește a merge înaintea Curții de casație, iar grefierul este dator să constate această declarație în scris, să îngrijească ca ea să fie subscrisă atât de recurent cât și de sine însuși și să o transcrie în registrul destinat pentru aceasta. Este neregulat deci recursul făcut prin poștă), cu o Notă de d-l profesor I. Tanoviceanu;

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de casație

— *Casație s. I; Perimare.* — Cerere de redeschiderea dosarului dată în aceeași zi cu cererea de perimare. — Imposibilitatea de a se constata care din ele este introdusă anterior. — Referatul suplântului Trib. încheiat conform art. 257 pr. civilă. — Lipsa mențiunii în acel referat despre cererea de redeschidere. — Invocarea acestei dovezii. — Nepronunțarea Trib. — Omisiune esențială. — Casare.

— *Casație s. II: No. 1:* Executarea asupra unui imobil. — Constație. — Tertiu. — Dovada posesiunii. — Art. 399 pr. civ.; *No. 2:* Abuz de putere. — Act administrativ. — Deducerea legalității actului în judecata Contenciosului administrativ. — Dacă se poate invoca ca lucru judecat în instanța penală.

Interdicțiunea judecătorească, după ce hotărârea a rămas definitivă, poate fi trimisă la judecătoria de ocol respectivă, atunci când averea de administrat nu trece de 10.000 lei.

Înalta Curte de Casație și Justiție prin decizia No. 263 din 28 Noembrie 1912, publicată în *Curierul Judiciar* No. 26 din 3 Aprilie 1914, relativ la curatela unui condamnat a hotărât, că pentru o bună administrație, judecătorul de ocol este competent până la valoarea de 10.000 lei, să ia măsurile necesare, cerute de lege pentru numirea curatorului și a consiliului de familie, supraveghind ca averea să nu se risipească. Știut este că condamnatul la munca silnică sau recluziune, în puterea legii, este declarat incapabil de a-și administra starea și a dispune de dânsa prin acte între vii (art. 13 din codul penal). Interdicțiunea legală prin urmare este atașată de pedeapsă; când se ridică pedeapsa, această incapacitate dispăre. Ea este o pedeapsă accesorie dată

condamnatului de lege, pe lângă cea principală pronunțată prin hotărâre de Curtea cu jurați.

Deși legea judecătoriilor de ocoale nu vorbește nimic de curatela unui condamnat, totuși nici un motiv serios nu îndreptățește la o declinare de competență a judecătorului de ocol, după cum de asemenea este neîndoișor că dosarul de curatelă a unei persoane emancipată de drept prin căsătorie, rămâne la judecătoria, când valoarea averii nu excede 10.000 lei.

Chestiunea care se pune este, dacă interdicțiunea judecătorească se poate trimite de tribunal la judecătoria de ocol, bine înțeles în limitele competenței sale, după ce hotărârea a rămas definitivă. Interdicția ? numirea unui consiliu judiciar, declararea de emancipare sau absența unei persoane, nu sânt prevăzute de legea judecătoriilor de ocoale în titlul II, care cuprinde dispozițiuni tutelare, așa că sunt exclusiv de competența tribunalului, conform codului civil, ceiace nu contestă nimeni.

Prin interdicțiunea judecătorească, rudele cari au cerut-o, urmăresc ca averea să fie apărută de actele nesăbuite ale pretinsului alienat. Trebuie însă ca rudele să aibă calitatea de moștenitori prezumtivi¹⁾, pentru ca cererea lor să fie regulat formulată. Scopul legii în principal, este să acorde protecțiune persoanei bolnave și ca un corolar apără și interesele rudelor. Grijă legiuitorului pentru un interzis este aceeași ca și pentru minori prin instituirea tutelei (art. 454 din cod. civ.), conducându se după aceleași norme și principii de ordine publică.

Primind judecătoria de ocol de la tribunal dosarul de interdicție, după ce hotărârea a rămas definitivă, va forma consiliul de familie și alege tutorele, dacă nu este unul legal. Totul se urmează fără nici un inconvenient ca la tutele. În actele de administrație care se îndeplinesc de tutore, fie singur sau cu concursul consiliului de familie, tribunalul nu va mai avea nici un amestec, căci s'a desezisat de afacere.

Când se va cere desființarea interdicțiunii, tribunalul va fi din nou sesizat și va proceda după aceleași formalități ca la admiterea cererei, intervenind ca dosarul de fond să fie trimis de la judecătoria la tribunal. Dacă se ridică interdicțiunea, socotelele generale se vor da de tutore persoanei care a fost interzisă, dacă este majoră, fără intervenția justiției. Dacă interzisul este minor, se dau justiției; iar dacă a murit, moștenitorilor²⁾. Aici este o mică dificultate. Socotelile generale ar trebui

¹⁾ Planiol, Tom. I, 906, 2044.

²⁾ D. Alexandresco, III, p. I, pag. 79.

să fie date de tutore înaintea tribunalului, unde se găsește dosarul. Aprobarea lor însă nu se poate face tot la tribunal, căci tutorele este ales și numit de judecătorul de ocol, și urmează ca dosarul, după ce hotărârea de încetarea interdicțiunii a rămas definitivă, să se trimită din nou la judecătorie, pentru a se valida conturile depuse. Se poate înlătura retrimiteria dosarului, înaintându-se o adresă la judecătorie din partea tribunalului, împreună cu sentința de interdicțiune investită cu formula executorie, pe baza căreia se va forma tutela interzisului. Tot astfel se va urma și la desființarea interdicțiunii. Procedul acesta a fost în uz la Judecătoria Ocolului Silistra sub dominațiunea bulgară pentru interziși, cei puși sub consiliul judiciar și absenți.

Luându-ne după cele ce s'a petrecut la votarea legii judecătoriilor de ocoale din 28 Decembrie 1907, ajungem la părerea că administrația averii celor interziși pentru orice valoare, nu se poate face sub privigherea judecătorului de ocol.

În adevăr, d. Toma Stelian, autorul legii judecătoriilor de ocoale, la o întrebare care i s'a făcut de d. Marghiloman, a dat lămuriri în Cameră, că interdicțiunea și declararea de emancipare nu sunt date în competența judecătorului de ocol, ca unele care se întâlnesc rar și pentru a nu i se mări competența și cu aceste afaceri. Prin urmare, din această explicație rezultă, că autoritatea judecătorească care are menirea să declare pe cineva interzis sau emancipat, aceeași autoritate să se ocupe cu restul actelor inerente acestei stări de incapacitate și care formează un tot nedespărțit.

Totuși dacă tutela unui interzis se regulează la judecătoria de ocol, cu mici inconveniente de procedură, însă cu mari avantaje din punct de vedere practic, se poate îndeplini, punând la îndemâna tutorelui și consiliului de familie o cale mai lesnicioasă pentru administrațiunea averii, fără ca prin aceasta să se eludeze vreun text de lege.

Tendința dreptului modern este realistă³⁾, noțiunile juridice nu sunt privite ca formule metafizice, trebuie să îndeplinească funcțiuni sociale, cari nu sunt prevăzute expres prin texte de lege, dar cari reese din coordonarea principiilor și corespund necesităților timpului. «Dreptul n'apare numai ca o disciplină destinată să cuprindă iregularitățile naturii noastre vegnic neliniștită și gata la abateri⁴⁾».

Il est surtout une grande force civilisatrice, visant l'avenir plus peut-être que le présent, ayant la prétention de régler la marche universelle, pour la conquête du meilleur, se modifiant sans cesse, s'adaptant à tous les besoins nouveaux, à tous les changements salutaires...⁵⁾.

La judecătoriile de ocoale este adevărat că se vor întâlni foarte puține interdicțiuni, căci în rare cazuri sătenii fac astfel de cereri, probabil din pricina situațiunii lor economice, însă acest fapt nu este un argument îndestulător, să nu se admită norma de urmare arătată mai sus. Cât pentru competență, se va aduce numai o augmentare în numărul tutelelor, fără alte modificări.

C. PANAITESCU

Judecător, Tribunalul Caliacra

Inalta Curte de casație și justiție s.-unite

Audiența de la 21 Ianuarie 1916

Președenția d-lui G. N. BAGDAT prim-președinte

Vasilica S. Miulescu cu I. Tanoviceanu

Recurs în materie penală.—Formalități de îndeplinit.—Cazul în care partea a trimis recursul prin poștă fără a se fi prezentat la Grefa instanței de fond sau la Grefa Inaltei Curți de Casație pentru a declara verbal și a se lua act că voește a merge în Casație — Respingerea recursului ca neregulat făcut. Art. 417 pr. penală; art. 44 legea Curții de Casație și 106 legea judec. de ocoale.

Recursurile în materie penală se pot face nu numai la instanța de fond dar și direct la Grefa Curții de Casație. În ambele cazuri însă, conform art. 417 pr. penală partea condamnată trebuie să se prezinte în persoană sau prin al său împuternicit la Grefa fie a instanței de fond fie a Inaltei Curți de Casație și să facă declarație verbală că voește a merge înaintea Curții de Casație, iar grefierul este dator să constate această declarație în scris, să îngrijească ca ea să fie sub scrisă atât de recurent cât și de sine însuși și să o transcrie în registrul destinat pentru aceasta.

Prin urmare, este neregulat recursul făcut prin poștă, fără să se constate îndeplinirea formalităților arătate mai sus, întrucât art. 44 legea Curții de Casație și 106 legea judecătoriilor de ocoale n'a adus nici o modificare formelor prescrise de art. 417 pr. penală.

Decizia No. 1/916. — Respins recursul făcut de Vasilica St. Miulescu în contra sentinței Trib. Prahova s. II, No. 2028/915, în proces cu I. Tanoviceanu.

Curtea,

Ascultând pe intimatul I. Tanoviceanu asupra incidentului de inadmisibilitatea recursului; și

Pe d-l procuror g-l Sc. Popescu în concluziuni pentru respingerea incidentului;

Deliberând,

Având în vedere cererea făcută de intimat de a se declara neadmisibil recursul făcut de Vasilica St. Miulescu;

Considerând că art. 417 proc. pen. prescrie că atunci când partea condamnată face recurs, ea trebuie să se prezinte în persoană sau prin al său împuternicit, să facă la grefa instanței judecătorești, a cărei deciziune dorește a ataca, declarațiunea verbală cum că dorește a merge înaintea Curții de casație, iar grefierul este dator să constate această declarație în scris, să îngrijească ca ea să fie subscrisă atât de recurent cât și de el însuși și s'o transcrie în registrul destinat la aceasta;

Considerând că în materie penală recursul este suspensiv și prin urmare hotărârile nu pot să fie executate decât când sunt irevocabile;

Că executarea hotărârilor de condamnare interesează ordinea socială, de carece executarea ca și pedeapsa are de scop să restabilească această ordine mai mult sau mai puțin turburată prin infracțiunea comisă;

Că, dar, este un interes superior ca voință de a face recurs să fie constatată în mod sigur și nelăptos, pentru ca cu ocaziunea executării să nu mai poată avea loc nici o discuțiune în această privință;

Considerând că din aceasta rezultă că formalitățile prescrise de art. 417 pr. pen. sunt substanțiale, că ele

³⁾ Léon Duguit. Les transformations du droit public.

⁴⁾ Edmond Picard. Le droit pur, pag. 141.

⁵⁾ Edmond Picard. op. cit., pag. 141.

trebuie să fie observate în mod riguros și că în general nu pot să fie înlocuite prin nici o altă formă;

Considerând că prin art. 44 din legea Curții de casație, legiuitorul nu a adus altă inovație decât aceea că pentru înlesnirea părților a prevăzut că în viitor recursul poate fi adresat nu numai la instanța de fond, dar și direct grefei Curții de casație;

Considerând însă că în privința modului cum trebuie să fie adresat recursul, fie la instanța de fond, fie la grefa Curții de casație, adică în privința constatării voinței recurentului de a merge în casație, nu numai că art. 44 nu a adus nici o modificare la art. 417 pr. pen., dar din contră el prevede formal că recursul să se facă în modul arătat de codul de procedură criminală, adică conform art. 417 din acest codice;

Că, de asemenea, nici din art. 106 din legea judecătorilor de ocoale nu se poate trage vreun argument contrariu, căci prin acest articol legiuitorul nu s'a gândit să modifice formele recursului arătate de procedura penală, pentru simplul motiv că el nu se ocupă de recursul în casație, ci de o nouă cale de atac, de un recurs special înființat prin acest articol, la tribunalul respectiv în contra cărților de judecată civile sau penale, pronunțate de judecătorii de ocoale în ultima instanță; prin urmare nu în acest articol trebuie căutate și găsite formele în care urmează să se facă recursul la înalta Curte de casație;

Că, dar este învederat că art. 44 din legea Curții de casație și art. 106 din legea jud. de ocoale, n'au modificat întru nimic art. 417 pr. pen. cu privire la constatarea voinței părții de a merge înaintea Curții de casație, astfel că această constatare trebuie să se facă întocmai în forma prescrisă de acest articol;

Considerând că în speță grefierul constată că a primit prin poștă o petiție de recurs semnată V. S. Miulescu, fără ca recurenta să se prezinte în persoană ca să facă declarațiunea verbală de recurs și fără ca această declarațiune să fie înscrisă în registru destinat pentru aceasta;

Că, în aceste condițiuni recursul fiind neregulat făcut, el trebuie să fie respins;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

NOTĂ.—Am avut oarecare îndoială dacă sunt îndrituit să anotez această deciziune, în care am fost parte în proces. Cum însă interesul meu era minim, fiindcă în fond respingerea era absolut sigură, și cum acum, odată ce am isbutit, nu mai pot avea alt interes decât acela al adevărului, cred că mi va fi permis să anotez prezenta deciziune. Și celace mă face mai cu seamă să trec peste orice îndoeli, este că, relativ la această deciziune, la care și eu am contribuit, am încă multe argumente, pe care suprema instanță în sobrietatea motivărei deciziunii nu a putut să le expună.

Observ mai întâi că în lupta mea pentru a face să se respecte legea, am avut doi adversari foarte puternici: jurisprudența anterioară a Curții de casație și autoritatea procurorului general, care a luat concluziuni în sens contrariu nouă. Astfel mi explic cele două divergențe care s'au ivit asupra acestei chestiuni și mergerea ei în secțiuni unite.

Curtea noastră de casație se pronunțase în sens contrariu prin 4 deciziuni anterioare.

O primă deciziune dată după divergență în 7

Sept. 1904 cu No. 1038 bis se exprimă astfel:

«Asupra chestiunii de a se ști dacă recursul în materie corecțională făcut prin poștă este regulat făcut.

«Considerând că art. 417 pr. pen. prevede că partea condamnată, care voește să facă recurs, va trebui să facă, sau în persoană, sau prin al său imputernicit, la grefa instanței a cărei decizie atacă, *declarațiunea verbală* că voește să meargă înaintea Curții de Casație.

«Considerând că, scopul legiuitorului a fost să ceară ca cel condamnat să-și manifesteze în mod formal și neîndoios voința sa de a face recurs.

«Că scopul legii este atins nu numai în cazul când declarațiunea se face verbal, ci și în cazul când declarațiunea de recurs se face în scris prin poștă la grefa instanței de fond.

Că intrucât în speță, recurentul și-a manifestat în mod neîndoios voința sa de a face recurs printr-o cerere semnată de dânsul și trimisă prin poștă la grefa Curții de apel, *recursul este regulat făcut*»¹⁾.

Așa dar, Curtea de casație recunoștea că legea cere *declarațiune verbală*, și totuși declară că recursul e bine făcut și prin *declarațiune scrisă*!

E un adevărat *exces de putere* o astfel de interpretare nerespectoasă de litera legii.

Puțin timp în urmă, în anul următor, se face cererea de recurs prin telegramă, unde nu mai există nici declarațiune verbală cerută de lege, nici petiția iscălită de recurent. Parchetul cere a se declara recursul inadmisibil, Curtea însă admite validitatea și recursului telegrafic făcând de astădată următoarea distincțiune.

«Considerând că pentru *cazurile normale*, recursul în materie penală are a se face conform prescripțiilor art. 417 pr. penală, însă în *cazurile anormale* când partea nu se poate prezenta la grefa instanței penale, spre a declara recurs, recursul se poate face valabil printr-o declarație predată la poștă spre a fi expediată sau printr-o telegramă, precum în speță s'a făcut.

«Că asemenea moduri lesnicioase de a face recurs, continuu au fost admise și nu se întrevide pentru ce de acum nu s'ar mai admite, *voind a ne ține strict de litera art. 417 proc. penală*.

«Considerând că, dacă recursul făcut prin telegraf este valabil intrucât e primit la grefa Curții de Apel în termen de 3 zile, el e valabil și în privința taxei etc.»²⁾.

Aici Curtea de casație se pare a admite cel puțin distincțiunea între cazurile normale, când se va aplica textul art. 417 proc. penală și cele

¹⁾ Cas. II, 1 38 bis din 7 Sept. 1904 B. p. 1316, și Barozzi Repert. V-bo Recurs No. 200.

²⁾ Cas. II, Jurnal 49 din 14 Febr. 1905 B. 224; Barozzi Repertor V-bo Recurs No. 209.

anormale, când recursul se va putea face telegrafic ori prin poştă. Ce e drept că suprema instanţă omite a ne arăta cum a constatat cazul anormal când dânsa a admis validitatea recursului prin telegramă.

Dar ori în ce caz, distincţiunea Curţii nu are nici o importanţă, fiindcă două zile în urma acestei decizii, anume în 16 Febr. 1905, intervine o altă decizie prin care nu se mai face distincţiunea între cazuri normale şi anormale, ci se declară pur şi simplu admisibil un recurs făcut prin poştă, adoptând motivarea textuală a deciziei 1038 bis, din 7 Sept. 1904. Ministerul public şi de astădată pusese concluziuni pentru inadmisibilitatea recursului.³⁾

S'ar fi părut că Curtea de casaţiune intră în calea cea bună în 1909, fiindcă găsim o decizie din acel an, care în motivarea sa spune «oposiţia ca şi apelul trebuie să fie constatate în *mod autentic* de către funcţionarul competent care e grefierul; că greşa e depozitul tuturilor actelor judecătoreşti şi că la greşa numai se poate vedea şi cerceta dacă s'a făcut opoziţie sau apel.»⁴⁾

Această decizie care cere *autenticitatea* atacării hotărârilor penale nu are însă importanţă, de oarece este o simplă motivare incidentală şi Curtea de casaţiune judecă altă cestiune, iar nu aceia de care ne ocupăm.

De altmintrelea cestiunea s'a pus din nou înaintea Curţii de casaţiune în 1914, şi suprema instanţă a menţinut jurisprudenţa sa.

După ce citează art. 396, 417 pr. pen. şi 44 leg. C. cas. urmează astfel:

«Că din aceste dispoziţiuni de lege rezultă că recursul prezentat de parte la greşa instanţei de fond sau la greşa Curţii de casaţiune şi primit de grefier satisface cerinţele legii, chiar dacă în cazul când recursul este format în scris petiţia de recurs a fost adresată preşedintelui instanţei».

* * *

Aceasta era jurisprudenţa Curţii de casaţiune, atunci când cu ocaziunea unui recurs personal am ridicat din nou cestiunea validităţii recursului făcut prin scris de o persoană care chiar din actele dosarului se constată că nu ştia să scrie.

Voi lăsa însă chestiunile de fapt, din cazul judecat de suprema instanţă, şi voi examina numai chestiunea teoretică, dacă un recurs făcut prin poştă ori telegraf, poate să fie valabil.

La aceasta se opune atât litera cât şi spiritul legii şi din această cauză atât doctrina cât şi jurisprudenţa din Franţa şi din Belgia, *absolut fără nicio notă discordantă*, admit că un asemenea recurs e nevalabil.

Mai întâi textul legii.

El este foarte clar. Art. 417, care poartă exact acelaşi număr la francezi, la belgieni şi la noi, dispune astfel:

«Când recursul se face de către partea condamnată, aceasta va trebui, sau în persoană sau prin al său împuternicit, să facă la greşa instanţei judecătoreşti a cărei decizie voeşte a o ataca, *declaraţiune verbală*, cumcă voeşte a merge înaintea Curţii de casaţiune.

«Grefierul va constata această *declaraţiune în scris* şi va îngriji ca să fie scrisă atât de recurent cât şi de sine însuşi. Dacă recurenţele nu va putea sau nu va voi s'o subscrie, grefierul va face menţiune de aceasta.

«*Declararea* va fi înscrisă într'un registru destinat la aceasta şi care va fi public, în cât vericine va avea dreptul să ceară a i se da extracte dintr'ansul.

«Fiind făcută prin împuternicit, actul de împuternicire va rămâne anexat la *declaraţiune*».

Prin urmare, în mod formal şi de trei ori în acelaşi articol, legea cere *declaraţiune a părţii*, pe care o scrie grefierul.

Legea Curţii de casaţiune prin art. 44 din 1912 n'a modificat dispoziţiunile art. 417 pr. penală, decât în ceiace priveşte posibilitatea de a se face recursul şi la greşa Curţii de casaţiune, însă nu în ceiace priveşte formele şi termenele, a menţinut pe acele din proc. penală.

Art. 44. — «In pricini criminale, recursul în casaţiune se face în *modul* şi termenele *prevăzută de procedura penală*».

În faţa acestei categorice dispoziţiuni a legii, care cere *declaraţiune*, deciziunile din trecut ale Curţii de casaţiune sunt desigur date cu violarea legii. Casaţiunea zicea în 1905, că nu se întrevede pentru *ne-am ţine strict de litera legii*; răspundem, fiindcă aceasta este cea mai întâi datorie a judecătorului, căci dacă nu respectăm litera legii, nu mai avem nicio normă şi nu ştim unde să ne mai oprim cu interpretarea textelor.

Negreşit când litera legii este în discordanţă cu spiritul ei, când adică ea nu traduce adevărata intenţiune a legiuitorului, trebuie a urma spiritul iar nu litera legii. Dar este oare astfel în cazul de faţă? Voit'a legiuitorul facerea recursului în scris?

Fără îndoială că nu.

În repertoriul Labori se spune:

«În materie penală, recursul în casaţiune nu se formează, ca în civil prin petiţiune, ci prin o *declaraţiune*. Aceasta e o *inovaţiune a dreptului modern*; altă dată recursurile penale şi civile se făceau toate prin petiţiune (par requête)⁵⁾».

Prin urmare, voinţa legiuitorului este ca recursul penal să se facă prin *declaraţiune*, iar nu în scris,

³⁾ Cas. II, 227 din 16 Febr. 1905; B. 217. Barozzi loc cit. No. 210.

⁴⁾ Cas. II, 2117 din 17 Sept. 1914. Jurispr. 194 No. 539 p. 534.

⁵⁾ Labori: Répertoire. V-bo Cassation No. 135.

ni iodată nimeni în Franța or în Belgia n'a susținut părerea contrarie pretinzând că litera legii ar fi în desacord cu spiritul ei. Dacă însă litera legii arată chiar voința legiuitorului, judecătorul este dator să respecte litera chiar când i s'ar părea nerațional or absurdă, fiindcă *absurda lex sed lex*.

* * *

Este însă legea absurdă când cere declarațiune verbală făcută grefierului, și nu primește declarație în scris?

Și cu aceasta trec la al doilea punct: rațiunea legii.

Ce a făcut legiuitorul din 3 brumar an IV să ceară declarație verbală în loc de petițiune scrisă (requête) ca mai înainte?

Aulorii pe care-i cunosc nu ne spun, însă cred că se pot găsi motive care să justifice dispozițiunea legii.

Legiuitorul a voit ca prin declarație la grefa instanței care a judecat, să aibe o declarație autentică a recursului, căci altfel prin scrisoare or telegramă (acest mod nu putea exista în timpul legii din brumar an IV) nu poate fi siguranță că recursul e făcut chiar de cel condamnat, fiindcă grefierul or Curtea de casațiune n'au niciun mijloc de constatarea autenticității.

Autenticitatea este însă o cerință absolut indispensabilă când e vorba de atacarea unei hotărâri penale, fiindcă dacă legea dă drept de opoziție, apel or recurs, care întârziează judecata penală, de altminterlea din natura ei urgentă, acest drept nu-l are decât persoana care e parte în judecata penală, iar nu orice persoană care s'ar amesteca fără rost în această judecată.

Sunt în adevăr motive foarte serioase pentru ca recursul or apelul să poarte caracterul autenticității în sine însuși spre a fi admisibil.

Lăsăm la o parte motivul că ar fi necuviincios și contrariu interesului public să se răpească timpul autorităților represive cu judecarea unor opozițiuni, apeluri or recursuri false, adică făcute de persoane fără de cădere și fără de rost.

Numai din cauza acestor recursuri lipsite de orice seriozitate la noi în 1909, Grefa Curții de casațiune s. II-a a fost încărcată cu peste 4000 de recursuri penale, pe când în Franța aceiași secțiune nu judecă decât 1200 recursuri pe an, iar în Belgia, țară de aceiași mărime cu a noastră, abia 200 pe an, adică de 20 de ori mai puțin decât România.

Cu recursurile nesăbuite și fără rost se încarcă în mod inutil grefa Curții de casațiune, și se răpește timpul supremei instanțe în paguba recursurilor serioase, care s'ar judeca mai bine și mai repede dacă nu ar exista recursurile neregulate.

Sunt însă și alte motive mai puternice pentru care legea cere autenticitatea declarației de recurs, autenticitate care nu poate să existe prin trimitere de scrisori or de telegrame.

Este întâi art. 32 Cod penal.

După acest articol condamnatul la închisoare, dacă se află închis preventiv în timpul judecății, și n'a făcut apel or recurs, are drept să i se țină seamă de timpul cât a stat în închisoare preventiv dela data primei hotărâri, pe care el n'a atacat-o.

Dacă din contra, hotărârea a fost atacată cu opozițiune, apel or recurs, și i se respinge una din aceste căi de atac, arestul preventiv anterior respingerii nu mai este ținut în seamă condamnatului.

Să arătăm acum neajunsurile ce se pot întâmpla cu vechea jurisprudență a Curții de casațiune.

Presupunem o deciziune dată de o Curte de apel prin care se condamnă un individ la închisoare. Osânditul, care se află în închisoare preventivă, fiind mulțumit de pedeapsă nu face recurs, însă o persoană care-i voeste răul face recurs prin postă or telegrafic în numele osânditului, invocând oarecare motive slabe de recurs.

La termen, osânditul, care nu știe de recursul făcut în numele său, nu se constituie prins, cum cere art. 422 pr. pen., și recursul său se respinge ca inadmisibil. Când e la executare, parchetul pe baza art. 32 c. pen., va ordona să se considere începutul pedepsei din ziua respingerii recursului, pe când osânditul care nu știe nimic de recurs, va susține că trebuie să i se țină în seamă timpul arestului preventiv dela hotărârea ce a fost atacată cu recurs fără știrea sa. Vă închipuiți câtă dificultate va avea osânditul să dovedească în justiție că recursul nu e făcut de dânsul! Și, în timpul cât va trebui să ajungă la acest rezultat, se poate prea bine ca să expire termenul închisorii chiar fără deducerea închisorii preventive, așa că lupta și isbuitura osânditului nu va avea niciun rezultat pentru dânsul.

Iată dar timp pierdut inutil de justiție pentru judecarea unui recurs fără rost și pericol pentru osândit să stea pe nedrept în închisoare din cauza vicleșugului unui vrăjmaș.

Un al doilea motiv, pentru care se cere autenticitatea declarației de recurs, este că recursul în penal este suspensiv de executare și e evident că, dacă legea dă drept osânditului ca să suspende aplicarea osândei, până când va fi judecat definitiv, același drept nu poate fi dat oricărei alte persoane.

În fine, un ultim motiv este că, osânditul trebuie să plătească și cheltuelile de judecată făcute cu apelul ori recursul care i s'au respins, prin

urmare trebuie să fie siguranță că apelul or recursul a fost făcut de persoana în drept să-l facă.

Aceste motive sunt destul de serioase pentru ca un recurs să nu fie declarat admisibil decât atunci când poartă în el caracterul autenticității. Niciodată doctrina sau jurisprudența franceză or belgiană n'au avut îndoieli asupra acestui punct.

Ce caracter de autenticitate însă poate prezenta o scrisoare or o telegramă?

Evident că o petițiune dată de însuși recurent grefierului ar putea să aibă același caracter de autenticitate, însă legea nu a admis acest mod, ci a cerut o declarațiune la grefă.

Care e motivul acestei dispozițiuni imperative? Pentru ce legea cere declarațiune verbală, și nu se mulțumește cu petițiune scrisă dată de recurent sau reprezentantul său în mâna grefierului?

Mărturisesc că, dacă aș face legea aș permite și acest mod de facere a recursului, *dar incontestabil că legiuitorul nu l'a permis*, ci a prescris în mod imperios o declarațiune.

Care este oare motivul acestui formalism?

În autorii pe care îi cunosc, n'am găsit după cum spun mai sus răspunsul la această întrebare, și de aceia explicarea pe care o dăm, este o simplă presupunere.

Credem că legiuitorul a voit să dea părților, care voesc a recurge, un redactor bun, sigur și gratuit. S'a temut poate că recursul fiind făcut prin petițiune de cel osândit nu va fi bine făcut, uitând mențiuni esențiale, cum ar fi de pilda arătarea afacerii relativ la care s'a făcut recurs, or neiscălinind recursul, or adresându-l la altă instanță decât trebuia.

Adresându-se verbal grefierului, recurentul găsește într'însul o persoană care în totdeauna îi va face un recurs perfect valabil în privința formei, cu singura condițiune să se prezinte în termen la grefier.

Petițiunea poate să fie uneori informă din cauza neștiinței or a nebăgării de seamă a petiționarului de recurs, declarațiunea la grefă nu poate fi niciodată nulă din cauza formelor, fiindcă chiar de ar face vre-o greșeală grefierul, ea nu privește pe recurent.

De oarece este un interes public ca recursurile în materie penală să nu fie înlăturate din cauza neștiinței or a nebăgării de seamă a recurenților, legea a voit să dea recurentului un mijloc simplu și sigur de a face totdeauna un recurs valabil în ceiace privește *forma redactării sale*.

Mărturisesc însă că legiuitorul n'a fost perfect în prevederile sale.

În adevăr, el nu s'a gândit că făcând din *declarațiune verbală* o formă exclusivă, poate principul neadmisibilitatea a o mulțime de recursuri dela persoane care, neștiind cerința legii, și con-

ducându-se numai după bunul simț, fac recursul prin o petițiune scrisă.

Sa ceară autenticitatea depunerii petițiunii de însuși recurent la grefă, aceasta o înțelegem, dar să facă nul un asemenea recurs, fiindcă nu este verbal aceasta este de sigur excesiv.

Legiuitorul a fost dar neprevăzător; în protecțiunea pentru recurenți, el i-a strâns de gât.

Dar această greșeală a legiuitorului nu trebuie să ne mire, căci el a mai făcut o a doua analogă, tot în materia recursului în casațiune, prescriind ca recursul în materie penală trebuie totdeauna să fie făcut la grefa instanței a cărei hotărâre se atacă cu recurs. Prin această dispozițiune, legea a voit desigur să facă o înlesnire recurenților, fiindcă mai aproape de dânsii e instanța care i-a judecat decât instanța de recurs. Dar această înlesnire decâteori nu s'a întors în contra acelora în favoarea cărora era făcută și de câte ori n'a atras respingerea recursului ca inadmisibil fiind făcut direct la Curtea de casațiune?

Pentru ce Curtea noastră de casațiune nu întruie și față de atari recursuri motivul, care se potrivea atât de bine, din deciziunile sale din 1904 și 1905 repetând cuvintele:

«Considerând că scopul legiuitorului a fost să ceară ca cel condamnat să-și manifesteze în mod formal și neîndoiios voința sa de a face recurs?»

Desigur că acel care a adresat recursul direct Curții de casațiune, în loc de a-l adresa grefei instanței de fond, a manifestat în mod neîndoiios voința sa de a face recurs, și totuși, de o mulțime de ori, fără nici o îndoială, Curtea de casațiune a declarat asemenea recursuri inadmisibile. Numai dintre hotărârile *publicate* în Buletinul Curții de casațiune între 12 Martie 1876 până la 9 Ianuar. 1908, noi am numărat 54 de cazuri de respingerea recursului pentru acest motiv, lăsând la o parte cazurile mai delicate și supuse discuțiunii.

Orcum ar fi, întemeiată sau neîntemeiată cerința legii de a se face declarațiune verbală la grefă, este absolut sigur că ea există și trebuie să fie respectată de aceia care aplică legea. Deasemenea este afară de orice îndoială că, nu numai textul sau litera legii, dar și voința legiuitorului este ca recursul să fie făcut verbal, iar nu în scris, la grefa instanței judecătorești.

* * *

Trecem la doctrină despre care puțin avem de spus sau mai bine zis de citat.

Vorbind de art. 417 pr. pen., F. Hélie scrie:

«În teză generală, formele recursului pe care avem să le examinăm, *sunt de rigoare și nu pot să fie înlocuite prin nici o altă formă*, fiindcă importă ca voința părților de a face recurs să fie făcută după modul stabilit de lege. Jurisprudența

n'a admis ca să se poată deroga la aceste forme decât în cazul în care vreo împiedicare se opune la îndeplinirea lor, fiindcă trebuie în același timp a prezerva dreptul părților în contra piedicilor care li s'ar putea opune și a ocroti drepturile câștigate. Aceste două reguli domină toată această materie.

Trebuie pe lângă aceasta ca declarațiunea să fie primită de grefier. Prin urmare, ea nu poate să fie făcută, *afară de o împiedicare constatată*, prin o simplă scrisoare în care recurentul ar declara că face recurs. Ea nu poate de asemeni să fie făcută printr'un act extra-judiciar semnificat grefierului, prin care se spune că partea vrea să recurgă contra unei hotărâri chiar când grefierul ar fi vizat acel act⁶⁾.

Din cuvintele lui F. Hélie, cel mai mare autor de procedură penală al Franței, un lucru mai ales este de relevat, anume că, formele prescrise de art. 417 pr. pen. *sunt de rigoare și nu pot fi înlocuite prin nicio altă formă*.

Vom vedea că rigurozitatea formelor este admisă atât de doctrină cât și de jurisprudență atât în Franța cât și în Belgia.

Suntem dar, foarte departe de vechea doctrină a Curții noastre de casațiune, care admitea alte moduri lesnicioase de facerea recursului întemeindu-se pe scopul legii.

În Manualul său asupra recursurilor în casațiune, Bernard, primul grefier al Curții de casațiune franceză, după ce spune că recursul în materie penală se face nu prin petițiune (*requête*), ci prin o *declarare* la grefa tribunalului care a dat deciziunea atacată, adaugă:

«Dacă osânditul, după ce *autenticitatea declarațiunii și identitatea persoanei sale au fost constatate* în forma legală, voește să trimită dezvoltarea mijloacelor de recurs printr'o petiție cu actele necesare, poate să facă acest lucru, conf. art. 424 pr. pen. Dar declararea sa de recurs *trebuie să fie autentică*. Nu se poate admite ca o petițiune adresată Curții de casațiune pe o foaie liberă conținând o iscălitură contestabilă să fie considerată ca o declarare de recurs în forma cerută de lege; am nesocoti astfel termenii legii.

«Doctrina e în acelaș sens. *Forma arătată de art. 417. c. pr. pen. nu poate fi schimbată*.

«O deciziune a secțiunii penale a Curții de casațiune din 9 Iunie 1839 (Bul. p. 209) a refuzat să admită recursul procurorului din Privas făcut prin petițiune, în loc de a-l formula prin o declarare la grefă. Curtea de casațiune a decis că nu trebuie să dea hotărâre asupra acestei petițiuni⁷⁾.

Din cele scrise de Bernard sunt două lucruri de semnalat. Întâi că autenticitatea declarațiunii și identitatea persoanei recurentului trebuie să fie constatate de grefier; ne întrebăm însă cum se va putea ajunge la acest rezultat dacă recursurile se pot face și prin telegramă ori prin simplă scrisoare?

Ce seriozitate poate de altminterlea să aibă un recurs făcut prin o simplă scrisoare, care poate să fie opera unui glumeț ori chiar a unui om de știință având de scop să pună probleme juridice secțiunii a II-a a Curții de casație?

Mai observăm încă faptul că, și Bernard arată că formele prescrise de lege nu pot fi schimbate.

Suntem dar departe, de vechea interpretare a Curții noastre de casațiune.

* * *

Trecem la jurisprudență, începând cu cea franceză.

Vorbind despre formele recursurilor, Dalloz ne spune:

«Cât despre formalitatea *declarațiunii la grefă*, ea nu se poate înlocui prin forme echivalente. Jurisprudența a considerat după cum vom arăta, această dispozițiune a legii ca *riguroasă și imperativă* sub codicile din anul al IV și sub codicile actuale».

Între mai multe exemple cu care ilustrează această afirmare, Dalloz citează sub No. 4 deciziunea de respingere a recursului din 21 prairial, an VII. Când declararea a fost consemnată întrun simplu act sub iscălitura privată și lipsit de orice caracter de autenticitate.

Rezumând cele 13 cazuri citate de dânsul Dalloz spune:

«Astfel vedem că jurisprudența aplicând riguros regula, n'a admis echivalente diversele cazuri pe care le-am arătat. Îndată ce un recurs nu e introdus prin o declarare făcută la grefa tribunalului care a dat deciziunea atacată, și înscrisă de grefier pe registrul *ad hoc*, cu iscălitura recurentului, sau cu mențiunea grefierului că recurentul nu știe ori nu voește să iscălească, Curtea de casațiune nu se consideră ca investită. Și totuși, cum se poate observa în cele mai multe cazuri citate de noi, *dorința, intențiunea recurentului era din cele mai sigure*, pentru că el declarase că face recurs prin scrisori, acte, memorii, trimise grefei. Însă garanția, certitudinea astfel cum trebuie să existe în ochii Curții *care e fără mijloace pentru a verifica faptele*, lipsea în aceste diferite ipoteze⁸⁾.

Dalloz pare că ar voi într'adins să facă critica vechii jurisprudenți a Curții de casațiune, care

⁶⁾ F. Hélie. *Traité de l'instruction criminelle*, ed 2-a, T. VII. N-le 3917 și 3918.

⁷⁾ Bernard, *Manuel des pourvois et des formes de procéder devant la cour de cassation*, t. II, Partie criminelle. Paris. 1868, p. 218 și 219.

⁸⁾ Dalloz *Répertoire Verbo Cassation* No. 826.

se mulțumea pe simplă intențiune a recurentului, chiar când ea nu era absolut sigur exprimată; dânsul arată că chiar atunci când intențiunea recurentului era absolut sigură, recursul era declarat inadmisibil, fiindcă legea cere formule care trebuiesc îndeplinite.

Sunt două condițiuni spre a fi admisibil recursul, voința recurentului și forma cerută de lege; în cazurile citate de Dalloz, și poate și în cazurile rezolvate de Curtea noastră de casațiune în anii 1904, 1905 și 1914, voința era sigură, dar a doua condițiune, forma, nu era îndeplinită și prin urmare recursul era inadmisibil.

În suplimentul repertoriului Dalloz adaugă:

«Toate aceste formalități sunt cerute sub pedeapsă de nulitate, atât în privința ministerului public, cât și a părților, și ele nu admit echipolente».

Astfel secțiunea penală a Curții de casațiune a respins ca inadmisibilă:

«Declarația de recurs adresată de ministerul public sub formă de scrisoare grefierului și înscrisă de dânsul în registrul său. Cas. crim. Resp. 28 Febr. 1879.

«Sau chiar semnificată prin act extra-judiciar.

«Declarația de recurs formulată prin o depeșă telegrafică trimisă grefierului Curții de apel. Crimin. resping. 15 Nov. 1877.

«Nu se face derogare decât în caz de forță majoră; când de exemplu grefierul refuză să primească declarația; în această ipoteză recursul e valabil făcut printr'un act extra-judiciar semnat grefierului». ⁹⁾

Cine însă trebuie să se dovedească forța majoră.

Ne-o spune o deciziune a Curții de casațiune franceze, citată de Sirey.

«Recurentul în casație este dator să dovedească neputința în care a fost ca să îndeplinească prescripțiunile legale.» ¹⁰⁾

Că formele prescrise de art. 417 pr. pen. sunt de rigoare, o spun toate colecțiunile de jurisprudență.

În Repertoriul lui Labori găsim:

«Este admis că toate formalitățile art. 417 sunt prescrise sub pedeapsă de nulitate». ¹¹⁾

În codicele anotate de Sirey se spune de asemenea:

«Aceste forme trebuie să fie rigurose urmate sub pedeapsă de nulitate pentru admisibilitatea recursului. Cas. 3 Oct. 1822, 19 Dec. 1855; 1 Martie 1888, 27 Oct. și 4 Nov. 1899 ¹²⁾.

Pandectele franceze spun același lucru:

⁹⁾ Dalloz. Supplément au repertoire. Verbo Cassation No 175, 176.

¹⁰⁾ Cas. fr 20 Oct. 1910 Bul. 306. Sirey Codes annotés. Code d'instruction criminelle 4-ème ed. asupra art. 417.

¹¹⁾ Répertoire Labori Cassation No. 135 citând în acest sens pe F. Hélie.

¹²⁾ Code d'instr. criminelle (annoté) ed. cit. Asupra art. 417.

«Aceste forme sunt de rigoare și nu pot fi înlocuite prin nici o altă formă. Cas. 3 Oct. 1822 și 19 Dec. 1885.

«Formele prescrise de art. 417 sunt de rigoare. Cas. I, Mart. 1888 ¹³⁾.

Pandectele citează hotărâri importante care arată cât de severă este jurisprudența franceză pentru aplicarea art. 417 pr. pen.

«Judecat de altă parte că un recurs nu e format regulat prin o simplă scrisoare scrisă de condamnatul nedeținut grefierului care a înscris-o pe registrul său. Acest act nu poate să înlocuiască declarația personală. Cas. 26 Iunie și 28 Iunie 1811, 6 Martie 1885, 20 Ian. 1888 ¹⁴⁾.

«Nu se face derogare în această privință în favoarea Ministerului public. Cas. 8 Iunie 1855 ¹⁵⁾.

Credem că este bine să reproducem aici și motivarea a două deciziuni ale Curții de casațiune franceze.

«Având în vedere art. 417 c. inst. crim.

«Având în vedere că, dupe termenii acestui articol recursul în materie criminală, trebuie format la grefă de cel interesat or de procuratorul său cu procură în regală.

«Având în vedere că, în cazul de față recursul a fost formulat prin o depeșă telegrafică adresată grefierului Curții de apel.

«Având în vedere că acest mod de a proceda este neregulat și contrariu legii; că o depeșă telegrafică nu prezintă nici un caracter de autenticitate și ar putea să emane dela oricare altă persoană, în afară de persoana condamnată; că nu ar putea prin urmare să înlocuiască formele legale și să dobândească în mod juridic declararea de recurs de numitul Jules Martin, nici să investească valabil Curtea de casațiune.

«Declară recursul inadmisibil. 15 Nov. 1877, Dal. périod. 1879, I, p. 141 ¹⁶⁾.

O altă deciziune din 28 Februarie 1879, glăsuște astfel:

«Având în vedere că, în loc de a se prezenta la grefa trib. de simplă poliție din Beaufort spre a face declarație de recurs contra hotărârii trib. din 5 Oct. 1878, și a o iscăli după înscrierea pe registrul destinat pentru aceasta, comisarul de poliție ¹⁷⁾ dela Albertville s'a mulțumit să redacteze în același oraș o declarație de recurs pe care a trimis-o grefierului Cantonului de Beaufort, și pe care acesta a înscris-o în registrul său; că acest act nu poate înlocui declarația personală cerută

¹³⁾ Pandectes Françaises, V-bo Cassation criminelle No. 480 și 487.

¹⁴⁾ Ibidem No. 492.

¹⁵⁾ Ibidem No. 495.

¹⁶⁾ În același sens în Sirey cod. instr. crim. Cas. 29 Dec 1879, 28 Oct. și 4 Nov. 1899; 13 Iulie 1900; 9 Mai 1902.

¹⁷⁾ Se știe că în Franța comisarii de poliție îndeplinesc oficiul Ministerului public la tribunalele polițienești.

de art. 417 pr. pen., ale cărui dispozițiuni au fost violate.

«Declară că nu există recurs de natură a investi Curtea de casațiune, și prin urmare recursul este inadmisibil».

Prin urmare jurisprudența franceză fără nicio notă discordantă, aplică cu rigoare dispos. art. 417 pr. pen., atât persoanelor condamnate cât și ministerului public.

* * *

Jurisprudența belgiană urmează întocmai pe jurisprudența franceză, de oarece art. 417 pr. pen. belg. are dispozițiuni abso'ut identice cu art. 417 pr. pen. fr.

Astfel în Beltjens găsim:

«Formalitățile prescrise de art. 417 trebuiesc observate sub pedeapsă de nulitate. Curtea de casațiune pronunță din oficiu nulitatea sau inadmisibilitatea recursului. Nulitatea sau inadmisibilitatea unui recurs e de ordine publică».

Mai departe:

«Membrii ministerului public sunt, ca și părțile obligate de a face în aceeași formă declarare la grefă. O scrisoare adresată de dânsii grefierului este fără valoare, ca și o declarare lăsată la domiciliul (grefierului absent) sau o declarare făcută de ministerul public la audiența Curții cu jurați, că face recurs în casațiune contra unei hotărâri. Cas. 9 Sept. 1836, 19 Iulie 1838, 31 Mai 1847¹⁸⁾».

Jurisprudența belgiană fiind asupra aceluiași text de lege și fiind stimată din cauza valorii juriștilor belgieni, este citată și în Franța. Iată ce găsim în această privință în Dalloz.

«Asemenea în Belgia declararea de recurs în casațiune nu poate rezulta decât dintr'un act autentic; cea lăsată de ministerul public la domiciliul grefierului absent, nu îndeplinește voința legii.

«Curtea considerând că declarațiunea scrisă pe care a remis-o la 12 Mai la domiciliul grefierului neavând niciun caracter de autenticitate, nu poate face dovadă de forța majoră care ar fi împiedicat îndeplinirea formelor cerute de lege și prin urmare nu le poate înlocui. Pentru aceste motive declară neregulat recursul din 12 Mai 1838, tardiv și inadmisibil recursul de a doua zi 9 Iulie 1838. Cas. belg.»¹⁹⁾.

Jurisprudența belgiană, după cum vedem, este identică cu cea franceză în ce privește aplicarea strictă a formelor prescrise de art. 417 pr. pen. fr. și belgiană.

* * *

Când avem autorități atât de importante ca legea, rațiunea legii, utilitatea socială, doctrina și jurisprudența unanimă din Franța și Belgia, credem că ar fi fost bine ca Ministerul public de pe lângă Curtea de casațiune, să ne dea ajutor ca să facem să se respecte legea, iar nu să lupte din răspuțeri ca, o dispozițiune de lege din 'ocident, să fie altfel aplicată în orient, decum o aplică de mai bine de un veac, aceia dela care noi am împrumutat-o.

Stimez convingerile cinstite ale oamenilor cinstiți, cum este în cazul de față; aș dori însă ca și acești oameni cinstiți să aibă ceva considerațiune pentru știință și aceia care o reprezintă și să nu și facă ca și un principiu de a-și încerca forțele ca să o combată.

Niciodată eu nu am combătut parchetul; din contră nimeni în această țară nu adus mai multe servicii decât mine parchetului prin scrierile sale; totuși prin o ciudată întâmplare, parchetul Curții de casațiune, aproape în mod constant mi arată, nu zic ostilitate, dar o tendință de a dovedi că eu nu cunosc suficient principiile penale.

Ceeace mă face să afirm acest lucru, este că odată arătând că nu din interes personal susțin un principiu, ci fiindcă e conform cu legea, reprezentantul ministerului public dela Curtea de casațiune²⁰⁾ a găsit de cuviință să spună că neavând interes nu am drept să invoc acel principiu. Ca și cum în aplicarea principiilor legii, judecătorii ar avea să se conducă după interesul părților litigante!

Se înțelege că Curtea de casațiune n'a admis această ciudată teorie!

Nu odată am criticat deciziunile secțiunei II-a ale Curții de casațiune, de care mai mult mă interesez, totuși Curtea a avut totdeauna mai multă considerațiune decât parchetul pentru părerile mele aprobându-le de multeori, prin deciziunile ce a dat, pe când arare ori parchetul, mi se pare o singură dată, a fost alături de mine.

Mi pare rău că nu pot să am sufragiul parchetului instanței supreme, mă consolez însă, și mă mulțumesc că în rarele cazuri când am ple-dat, am avut sufragiul Înaltei Curții de casație.

Dar lăsând la o parte acest regret, voi căuta să arăt în scurt motivele care au împiedicat pe reprezentantul ministerului public să fie de aceeași părere cu secțiunile unite ale Curții de casație. E important să știm aceste obiecțiuni, fiindcă mărturisesc că e tot ceeace se putea spune mai bun în favoarea călcării de lege ce se făptuia cu formele recursului în casațiune.

S'au invocat art. 44 leg. C. Cas. și art. 106 legea judecătoriilor de ocoale din 1906, care per-

¹⁸⁾ Beltjens Encyclopédie du droit criminel, 1903 Art 417 No 1 și 8.

¹⁹⁾ Dalloz, Répertoire, V-bo. Cassation No. 821.

²⁰⁾ Nu e vorba de procurorul general.

mit a se face recursul nu numai la grefa instanței care a dat hotărîrea, dar și la instanța la care se face recurs.

Cu drept cuvânt Curtea de casațiune spune prin prezenta deciziune că aceste articole n'au modificat formele recursului, ci au mai adăugat locurile sau instanțele la care se poate face recurs.

Art. 44 spune chiar formal că în pricini criminale recursul se face în modul și termenile prescrise de procedura penală.

Însă reprezentantul ministerului public susținea că recursul în materie corecțională și de simplă poliție se poate face și în scris, fiindcă legea întrebuintează cuvântul *adresat*, care înseamnă că legea permite și forma scrisă a recursului.

Ar fi ciudat ca legiuitorul care punea în principiu în aliniatul întâiu că, în ceea ce privește forma și termenele vor fi urmate prescripțiunile cod. pr. penală, să voiască în alin. al doilea să modifice ceea ce zisese în primul aliniat, și aceasta numai prin un cuvânt amfibologic.

Fiindcă este incontestabil că expresia *adresă*, nu implică neapărat forma scrisă, cum susține reprezentantul ministerului public, deoarece te poți adresa unei persoane fie scris fie verbal.

De exemplu, când o persoană întreabă: mie vă adresați domnule cu acele cuvinte?, desigur că nu se referă la ceva scris.

De asemenea când se zice: adresați-vă altuia nu mie pentru astfel de lucru, nu înseamnă că de puțin că persoana care făcuse cererea o făcuse neapărat în scris.

În dicționarul lui Littré *adresser* este nu numai a trimite, ci și a se referi la o scrisoare, ci și a îndrepta în o direcțiune, a dirige, ci și a raporta și la acte. Ca exemplu Littré citează: *adresser ses pas, ses coups*. Desigur că pașii și loviturile nu sunt scrisori și telegrame.

Cuvântul *adresă* nu poate dar să dovedească voința legiuitorului de a modifica în alin. 2, ceea ce scrisese în alin. întâiu. Dacă ar fi fost singur, și totuși nu ar fi putut să ne facă să credem, din cauza amfibologiei sale, că prin un singur cuvânt legiuitorul ar fi voit să modifice dispozițiunile de formă ale art. 417 pr. pen. Dar când, în alin. 1 legiuitorul declară formal că voia să le mențină, este afară din orice îndoială, că n'a voit să le desființeze or să le modifice în alin. al doilea. Căci dacă ar fi voit acest lucru, ce interes ar fi avut ca să scrie în alin. 1-iu că menține formele și termenele prevăzute în pr. pen.?

Din două lucruri unul: dacă legiuitorul voia să modifice dispozițiunile procedurii penale în ceea ce privește formele recursului, de ce mai punea alin. 1-iu al art. 44 din legea Curții de casațiune? Dacă voia să le mențină, de ce ar fi scris contrariul în alin. al doilea?

Se poate ca legiuitorul să se contrazică în două articole din diferite legi, sau în două articole depărțate din aceeași lege, dar ca în același articol să voiască și să nu voiască un lucru, ne pare inadmisibil.

S'a mai cercat să se tragă un argument din diferența de redacțiune între alin. I-iu și al II-lea al art. 44, deoarece primul alin. care vorbește de formele recursului se referă la materiile criminale pe când cel de al doilea se referă la materiile criminale, corecționale și de simplă poliție.

Nici acest argument nu are valoare, formula pricinei criminale din alin. I-iu fiind incontestabil echivalentă cu materii criminale, corecționale și de simplă poliție.

În adevăr, alin. I iu al art. 44, e reproducerea art. 45 din vechea lege a Curții de casațiune în care formula: *în pricini criminale*, înseamnă în materii penale, iar nu în afaceri exclusiv de crime.

Tot pe acel timp secțiunea II-a a Curții de casațiune se numea secțiunea criminală, însă incontestabil că ea avea competență și în materie corecțională și de simplă poliție.

Prin urmare, deși cele două aliniate se exprimă în mod diferit, fiind redactate în diferite timpuri, totuși amândouă voiesc să se refere la toate afacerile penale.

De altminterlea chiar dacă am voi să admitem ideea contrarie, ar rămâne o contradicțiune flagrantă, în interpretarea pe care o combatem, între alin. întâi și al doilea al art. 44. În adevăr, după ce legiuitorul spune în alin. întâi că în materie criminală recursul trebuie făcut în formele prescrise de pr. pen. (adică prin declararea verbală la grefa), în alin. al doilea ar dispune contrariul nu numai în materie de delikte și contravențiuni, dar chiar în materie criminală reglementată altfel în primul aliniat.

Vom adăga în sfârșit că nu vedem motivul pentru care legiuitorul ar diferenția formele recursurilor, și că ar fi ciudat ca legiuitorul să facă acest lucru prin singurul cuvânt amfibologic *adresă*, introdus într'un aliniat al cărui scop nu era să vorbească de formele recursului (de care vorbise primul aliniat), ci de instanța la care trebuiesc adresate recursurile.

Să mai combatem argumentul tras din art. 106 al judecătoriilor de ocoale din 28 Decembrie 1907?

Dar foarte bine Curtea de casațiune spune că legiuitorul nu s'a gândit prin acel articol să modifice formele recursului în casațiune.

De altminterlea, vom adăga noi, chiar acel articol spune formal că recursul *se declară* la grefa judecătorii, la tribunal sau la consiliul comunal. Prin urmare articolul 106, departe de a fi în favoarea părerii susținută de ministerul public, care admite validitatea recursului prin scri-

soare adresată grefierului, spune din contră că recursul trebuie *declarat* la grefă, cciace e conform art. 417 proc. penală.

S'a mai obiectat și obiecțiunea este cu mult mai serioasă, că dacă se admite interpretarea susținută de noi, o mulțime de recursuri făcute de persoane de jos, neștiitoare de forme, ar fi declarate inadmisibile.

Acest motiv recunosc că e serios, dar legalmente el nu e întemeiat; el este în realitate o critică a legii, făcută, lucru ciudat, chiar de reprezentantul Ministerului public, care în una din ședințele procesului afirmă că noi criticăm legea. Cu alte cuvinte, acesta poate e un motiv de lege ferendă, de a modifica legea, dar nu e o dovadă că legea nu prescrie declarațiunea verbală făcută grefierului.

Avem însă două obiecțiuni de făcut acestui argument.

Mai întâi și în Franța și în Belgia sunt oameni de jos care poate că nu știu formele facerii recursului; pentru ce nici odată jurisprudența nu s'a abătut dela dispozițiunile art. 417 pr. pen. și le a aplicat totdeauna cu rigoare? Să credem oare că toți magistrații Franței și ai Belgiei, precum și doctrina franco belgiană sunt cu vederi atât de strimte încât nu au putut să vadă acest argument?

Dar la noi de asemenea s'a întâmplat un lucru analog, în facerea recursului direct la Curtea de casațiune, și totuși suprema noastră instanță în mod absolut constant, a admis înainte de a se modifica art. 44 leg. Curții de cas. că asemenea recursuri sunt inadmisibile.

Nu sate, ci mii de recursuri au fost respinse de Curtea noastră de casațiune din cauză că recursul a fost adresat direct către dânsa, totuși încontestabil că recurenții *oameni de jos*, din neștiință au făcut asemenea recursuri neregulate.

Primit'a însă vreodată Curtea noastră de casațiune să declare asemenea recursuri admisibile?

Nu, și foarte bine a făcut, fiindcă datoria judecătorilor este să respecte chiar legile recunoscute rele or nedrepte, de oarece judecătorul judecă nu legile, ci după lege: *judex secundum leges, non de legibus judicial*.

Ar fi foarte periculos ca judecătorul să nu aplice cutare lege din cauza consecințelor rele ce i se pare că ar avea, fiindcă atunci el uzurpă rolul legiuitorului, făcând lege peste lege, sau mai bine zis comite o fără de lege. Și nici nu poate judecătorul cu ocaziunea judecării unui caz, să aprecieze imensitatea cazurilor avute în vedere de legiuitor când a făcut legea, precum nici legiuitorul nu poate când scrie dispozițiunea generală a legii să prevadă toate consecințele cazurilor particulare.

Vom adăoga că, în cazul de față legea nu este nerațională, fiindcă ea a voit să ocrotească pe cei neștiutori, dându-le o formă foarte ușoară de recurs verbal către grefier, care în urmă va face formele legale. Nenorocirea este că grefierii noștri de pe la începutul aplicării procedurii penale neaplicând dispozițiunile art. 417 pr. pen., a rămas tradițiune ca acest articol să fie aplicat altfel de cum este scris și se aplică în țările de la care noi am luat acest articol. Aceasta însă nu este un motiv ca să nu intrăm odată în aplicarea exactă a legii. Și când se va face acest lucru, atunci cei de jos, de care se ocupă procurorul general al Curții de casațiune și aceasta'i face onoare, vor fi chiar mai bine ocroțiți decât astăzi.

Vor fi desigur mai puține recursuri făcute, dar vor fi cu mult mai puține declarate inadmisibile, fiindcă mai totdeauna grefierul va da recurentului sfaturi prețioase, de pildă de motivarea recursului, de prezentarea fără citație la Curtea de casațiune, de constituirea în arest la ziua judecării și altele. Multe din aceste lucruri nu le știu recurenții, mai ales cei de jos și poate că le vor afla prezentându-se la grefă și declarând recurs acolo, desigur însă că nu prin scrisoare se pot afla aceste forme.

Să mai vorbesc de un argument la adresa noastră invocat de reprezentantul ministerului public, care aducea drept argument fapta că, în *alt recurs*, noi înșine am făcut recurs scris iar nu verbal la grefă?

Lăsăm la o parte că nu recursul nostru de altă dată erea în cestiune, dar chiar relativ la acel recurs ce suntem noi vinovați dacă grefierii nu vor să îndeplinească formele prescrise de lege? Dacă noi nu am putut convinge, cu toate desvoltările din trei audiențe pe procurorul general al Curții de casație, om de legi și magistrat înalt, că trebuie a aplică articolul 417 pr. pen., așa cum e scris iar nu cum aplică grefierii tribunalelor, cu atât mai puțin nu puteam isbuti să convingem pe un grefier că dânsul a violat și violează în continuă legea primind petiții, în loc de a lua declarațiuni verbale dela recurenți. Dacă nu am avut darul să convingem pe un magistrat desinteresat, care nu-și apără fapta făcută de sine, pe un magistrat luminat care știe ce valoare are jurisprudența unanimă și doctrina unanimă a două țări ca Franța și Belgia, cu atât mai mult nu erea de gândit să hotărâm pe un grefier să facă altfel decât a făcut și a văzut făcându-se de zecimi de ani pe grefierii tribunalelor.

Imputarea care ni se adresă, de contradicere cu noi înșine, erea tot atât de neîntemeiată ca și tema pe care o susținea reprezentantul Ministerului public.

Terminând nu pot decât să aduc lauda su-premei Curți care, în secțiuni unite, a dat ade-vărata și exactă interpretare a art. 417 pr. pen. părăsind vechea jurisprudență pe care am putea să o calificăm pretoriană.

Din ce în ce sperăm că jurisprudența Curții noastre de casațiune, se va îmbunătăți, grație inamovibilității secțiunilor, pe care în zadar am susținut-o ca deputat, și care s'a admis puțin timp în urmă. Tendința doctrinei moderne este ca să se apropie de jurisprudență, ținând din ce în ce mai mult seama de soluțiunile sale care mai totdeauna sunt raționale; dacă și jurisprudența ar avea aceeași tendință binevoitoare de a se apropie de doctrină, din conlucrarea acestor două forțe va rezulta un mare folos pentru buna aplicare a legilor.

Un exemplu al acestui adevăr e însuși soluțiunea acestui proces.

În Franța jurisprudența, înaintea doctrinei a arătat adevărata interpretare a art. 417 proc. pen., iar la noi doctrina, al cărui simplu orgin am fost noi, arătând aplicarea acestui articol în

Franța și Belgia, a putut să servească jurisprudenței ca să părăsească, sper pentru totdeauna, calea greșită pe care apucase în 1904 și 1905.

Să mai adaogăm că motivarea deciziei este tot atât de vrednică de laudă, ca și soluțiunea dată, fiindcă în puține cuvinte rezumă în mod magistral argumentele principale ale discuțiunii? Suntem fericiți că noi care adeseori am criticat soluțiunile Curții de casațiune, și încă mai adeseori motivarea neingrijită a deciziunilor, putem de astădată să cităm o hotărîre bună sub toate punctele de vedere.

Numai dacă ar persista Curtea de casațiune, pe această bună cale de a interpreta legile în mod occidental, iar nu oriental, cum a făcut acum vreo zece ani în privința raportului prevă-zut de art. 204 pr. pen. Să sperăm că și asupra acestei incomparabil mai importante cestiuni su-prema noastră instanță se va uni cu interpre-tarea franco-belgiană a legii, cu mult mai con-formă legii și dreptului, decât interpretarea Curții noastre de casațiune.

I. TANOVICIANU

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASAȚIE S. I

Recurrent Teodor Popeanu prin d-l avocat Sadoveanu.
Intimată Maria Georgescu prin d-l avocat Mustea.

Perimare. — Cerere de redeschiderea dosarului dată în aceeași zi cu cererea de perimare. — Imposibilitatea de a se constata care din ele este introdusă anterior. — Referatul supleantului Trib. încheiat conform art. 257 pr. civilă. — Lipsa mențiunii în acel referat despre cererea de redeschidere. — Invocarea acestei dovezi. — Nepronunțarea Tribunalului. — Omi-siune esențială. — Casare.

Se comite o omisiune esențială, care atrage casarea sentinței, când tribunalul respinge cererea de perimare, pe motiv că a fost făcută în aceeași zi cu cererea de redeschidere și nu se poate constata care din ele este introdusă anterior, fără să se pronunțe asupra mijlo-cului de apărare, invocat de reclamantul în cererea de perimare, că în referatul supleantului trib., încheiat con-form art. 257 pr. civilă, nu se face mențiune de cererea de redeschidere a dosarului, ceea ce ar dovedi că până în momentul când a fost încheiat acel referat, nu se făcuse cererea de redeschidere (Cas. I, decizia No. 641 din 16 Noembrie 1915, prin care s'a casat sentința Trib. Roman No. 252/915).

CASAȚIE S. II

Recurrent Nicolae Capră prin d-l avocat Sprinceanu.
Intimați Pr. I. Mateescu personal, S. Stuparu și Marin Olo-geanu prin d-l avocat Gancievici.

Executare asupra unui imobil. — Contes-

tație. — Terțiu. — Dovada posesiunii. — Ar-ticolul 399 pr. civ.

1. Potrivit art. 399 și urm. pr. civilă, în matorie de urmărire imobiliară, terțele persoane nu pot pretinde că au fost vătămate prin executare, dacă nu dovedesc că imobilul urmărit se află în posesiunea lor și prin urmare în lipsa unei atari dovezi, ei nu se pot folosi de calea contestației. (Cas. II, dec. civilă 206 din 9 Sep-tembrie 1915, prin care s'a respins recursul făcut contra ordonanței de adjudecare No. 510/915 a Trib. Covurui, Secția I-a).

Recurrent Ion Moraru în persoană.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Abuz de putere. — Act administrativ. — Dedu-cerea legalității actului în judecata Con-ten-ciosului administrativ. — Dacă se poate invoca ca lucru judecat în instanța penală.

2. Din moment ce, printr'un recurs adresat la Curtea de casație, s. III, ca contencios administrativ, s'a dedus arbitrarul unui act administrativ, și s'a decis cu ocazia judecării acelui recurs că acel act este legal și ca atare nu constituie un abuz administrativ, în asemenea caz există în această privință autoritatea de lucru judecat în sensul că nu se mai poate reclama persoanele care au săvârșit actul, sub cuvânt că faptul lor ar constitui delictul de abuz de putere, fiindcă odată ce actul s'a declarat că este legal, ar lipsi baza oricărei infracțiuni penale imputabilă acelor persoane. (Cas. II, dec. penală 2112 din 18 Septembrie 1915, prin care s'a respins re-cursul făcut de Ion Moraru, contra deciziei No. 39/915 a Curții de apel din București, s. III).